

იაპონური აზროვნების ლაბირინთებში

მარიამ ჩალაბაშვილი

მაგისტრი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი
შორეული აღმოსავლეთის ახალი
და უახლესი ისტორია
საქართველო, თბილისი

აბსტრაქტი

იაპონური აზროვნების სტილი დღემდე გამოცანად რჩება მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნისთვის, მათ შორის - საქართველოსთვის. ბევრია ისეთი იაპონური სიტყვა თუ ფრაზა, რომლის თარგმანიც არსს ვერ სწვდება, სწორედ ასეთია: იკიგაი(生 忌 甲斐) და ვაბი-საბი (和 平 忌 忌). თუმცა ორივე მათგანი არა მხოლოდ სიტყვებად, არამედ ცალკე აღებულ აზროვნების სტილად თუ ცხოვრების წესად შეიძლება განვიხილოთ.

იკიგაის (ცხოვრების მიზეზი, ღირებულება) სიტყვის ეტიმოლოგიას უკავშირებენ ჰეიანის პერიოდს (794-1185). როგორც იაპონელი კლინიკური ფსიქოლოგი აკიჰირო ჰასეგავა აღნიშნავს, იკიგაის შემადგენელი გაი მომდინარეობს იაპონური სიტყვიდან გაი - ნიჟარა, რაც ჰეიანის პერიოდში (და ბევრად ადრეც) ღირებულ ნივთს წარმოადგენდა, თამამ - კაივასეში გამოიყენებოდა და ხელოვანები დაკავებულები იყვნენ მათი ხელით მოხატვით. გაი აგრეთვე გვხვდება სიტყვაში ჰატარაკიგაი (შრომის ფასი) და ფრაზაში- იარიგაიგარუ (გაკეთების ფასი, ღირებულება, გაკეთებად ღირს), ასობიგაი (თამამის ფასი, ღირებულება)[6]. შესაბამისად, გაი ღირებულებას უკავშირდება და იკიგაიც შეიძლება ვთარგმნოთ, როგორც "სიცოცხლის ღირებულება", „ის, რისთვისაც ცხოვრება ღირს“. იგი შესაძლოა შევადაროთ მზესუმზირის ყვავილს, რომლის ცენტრშიც მზესუმზირის მარცვლები იკიგაის

წყაროა, ყვავილის ფურცლები კი - იკიგაი-კანის გრძნობა, რომელიც ადამიანს იკიგაის წყაროსადმი უჩნდება. იაპონიაში არსებობს ასეთი გამოთქმა: "ათი ადამიანი, ათი ფერი", და მართლაც, რამდენი ადამიანიცაა, იმდენი იკიგაი შეიძლება არსებობდეს. იაპონელები ისე მიჰყვებიან საკუთარ იკიგაის, რომ არ სჭირდებათ თავად სიტყვის ხსენება.

რაც შეეხება ვაბი-საბის¹(რომლის პესიმისტური აღქმაც XIV საუკუნიდან თანდათან შეიცვალა), ეს იაპონური კონცეფცია გვთავაზობს სილამაზის დანახვას წარმავლობაში, დაუსრულებლობასა და ნაკლოვანებაში. იგი იაპონელების ყოველდღიურობასთან ისეა შესისხლხორცებული, რომ მისი მნიშვნელობის გადმოცემა სიტყვიერად იაპონელებს უჭირთ, თუმცა მისი არსის აღქმა შესაძლებელია კინცუგის ხელოვნებასა თუ იაპონური სახლების დიზაინში.

საკვანძო სიტყვები: იკიგაი; ვაბი-საბი.

მეთოდი

ნაშრომი დაფუძნებულია საკითხის ირგვლივ არსებულ ლიტერატურაზე.

შედეგები

1. იკიგაის არსის განსაზღვრა.
2. ვაბი-საბის არსის განსაზღვრა.

შინაარსი

იკიგაი

იკიგაის ფსიქოლოგიის დედად შესაძლოა მივიჩნიოთ ფსიქიატრი, მწერალი და მთარგმნელი მიეკო კამიია(1914-1979). მან

---

¹ვაბი - 花 კი მომდინარეობს არქაული ზმნიდან 花-ვაბუ რაც შეიძლება ვთარგმნოთ, როგორც დამწუხრება, დადარდიანება. საბი-草 უკავშირდება არქაულ ზმნას - საბუ (草 და ზედ.სახელს - საბიშიი - 草 რაც ნიშნავს ეულს, მარტოსულს. საბის ლიტერატურული მნიშვნელობა უკავშირდება პოეტ ფუჯივარა ნო ტომინარის (1114-1204), რომელიც ვაკას მიმდინარეობის ინოვატორი იყო იაპონურ პოეზიაში.

დაიწყო იკიგაის ფსიქოლოგიის კვლევა მაშინ, როდესაც შეამჩნია, რომ მისი პაციენტები ცხოვრების მიზეზს ვერ პოულობდნენ და დაებადა ასეთი კითხვა: "რამ შეიძლება ადამიანს აგრძნობინოს, რომ სიცოცხლე ღირებულია?" [9]. სწორედ ამ კითხვაზე პასუხების ძიებაში, მან დაიცვა დოქტორის ხარისხი ოსაკას უნივერსიტეტში 1960 წელს.

კამიამ გამოყო იკიგაის ორი გაგება: პირველი, როდესაც ადამიანი ამბობს: "ეს ბავშვი არის ჩემი იკიგაი", გულისხმობს იკიგაის წყაროს, ობიექტს ან სამიზნეს... და მეორე - როდესაც შევიგრძნობთ იკიგაის, როგორც აზროვნების სტილს - იკიგაი-კან (იკიგაის ობიექტის მიმართ ჩვენი გრძნობები) [9].

საკუთარ წიგნში - „იკიგაის შესახებ“, კამიამ გამოყო შვიდი სახის საჭიროების დაკმაყოფილება იმისათვის, რომ ადამიანმა განიცადოს იკიგაი-კან:

- ცხოვრებით კმაყოფილების მოთხოვნილება;
- ცვლილებებისა და ზრდის მოთხოვნილება;
- ნათელი მომავლის მოთხოვნილება;
- რეზონანსის მოთხოვნილება;
- თავისუფლების მოთხოვნილება;
- საკუთარი თავის აქტუალურობის მოთხოვნილება;
- მნიშვნელობისა და ღირებულის მოთხოვნილება

მაგრამ თითოეული მათგანი შესაძლოა შეიცვალოს ინდივიდის მოთხოვნილებების მიხედვით და იმის მიხედვით, თუ რას წარმოადგენს პიროვნებისათვის იკიგაის წყარო. ამ თვალსაზრისით, ადამიანებს გააჩნიათ მეტ-ნაკლებად განსხვავებული მოთხოვნილებები [9].

აკიპირო ჰასეგავა კი აღნიშნავს, რომ ადამიანისთვის იკიგაის წყარო შეიძლება იყოს ჯანმრთელობა, მოგონებები, მეგობრები, ოჯახი, ჰობი. რაც შეეხება იკიგაის შესახებ ჩვენს გრძნობებს, ეს შეიძლება იყოს ცხოვრებით კმაყოფილების, კონტროლის, არსებობის შეგრძნება და სხვა [6].

აღსანიშნავია ამერიკელი მკვლევარისა და მწერლის დენ ბუტნერის კვლევაც ლურჯი ზონების შესახებ. მან გამოყო ხუთი ლურჯი ზონა: ოკინავა - იაპონიაში, სარდინია - იტალიაში, ლომა - ლინდა - კალიფორნიაში, ნიკოიას ნახევარკუნძული - კოსტა რიკაში, იკარია-საბერძნეთში, სადაც ადამიანები ჯანმრთელები

არიან და დიდხანს ცოცხლობენ. ამ ზონებიდან პირველი ოკინავაა, რომელიც ყველა სხვა დანარჩენიდან იმით განსხვავდება, რომ აქ ადამიანებს აქვთ საკუთარი იკიგაი - ცხოვრების მიზეზი, ის, რისთვისაც ადამიანი ცხოვრობს (**Garcia,&Miralles,2017**).

ის აზრი, რომ ყველას ერთნაირი იკიგაის წყარო აქვს, უცილობლად სწორი ვერ იქნება, რამდენადაც რამდენი ადამიანიცაა, იმდენივე ცხოვრების მიზეზი შეიძლება არსებობდეს. იკიგაის ძიება შესაძლოა მთელი ცხოვრება გაგრძელდეს, თუმცა არსებობს ძირითადი კითხვები, რომლებიც მის პოვნაში გვეხმარება(მარკ ვინის დიაგრამის მიხედვით): რა გიყვარს? რა სფეროში ხარ კარგი? რაში შეიძლება მიიღო ანაზღაურება? რა სჭირდება სამყაროს შენგან?

როგორც მიეკო კამია ალნიშნავს, იკიგაი მიახლოვებულია ბედნიერებასთან, მაგრამ გარკვეული ნიუანსებით განსხვავდება; მიუხედავად იმისა, რომ შეიძლება ახლა თავს უსუსურად გრძნობდე, იკიგაი გაძლევს იმის საშუალებას, რომ იყურო წინ და გააგრძელო ცხოვრება [9].

და მაინც, რა არის იკიგაი? ოგიმის მაცხოვრებელთა ცხოვრების წესის შესწავლის შედეგად გამოიყო იკიგაის ათი წესი (**Garcia, &Miralles, 2017**):

- იყავი აქტიური. ის, ვინც თავს ანებებს იმას, რაც უყვარს, ცხოვრების მიზანს კარგავს;
- არ იჩქარო;
- არ დანაყრდე;
- იყოლიე კარგი მეგობრები;
- იყავი ფორმაში;
- გაიღიმე;
- დაუკავშირდი ბუნებას;
- იყავი მაღლიერი;
- დატკბი მომენტით;
- მიჰყევი შენს იკიგაის

იმისათვის, რომ იკიგაი შევინარჩუნოთ, უნდა ვიყოთ აქტიური, თუნდაც პენსიაზე გასვლის შემდეგ. ის, ვინც თავს ანებებს იმას რაც უყვარს, ცხოვრების მიზანს კარგავს. იაპონელი ჰაიკუსისტი მიცუო აიდას სიტყვები - *იმა კოკო* (**いまここ** - „ახლა, აქ“, გულისხმობს, რომ ვიყოთ ახლა და აქ, სიჩქარე და მოვლენების

დაჩქარება საჭირო არაა, „იარე ნელა და წინ წახვალ“ (**Garcia,& Miralles,2017**). იაპონელი ასაკოვანი ადამიანების ცხოვრების სტილს თუ დავუკვირდებით, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ისინი სწორედ პენსიაზე გასვლის შემდეგ იწყებენ ცხოვრებით ტკბობას, მოგზაურობას და არ კარგავენ ცხოვრების აზრს.

ჰოკაიდოს მცხოვრებლებისთვის მნიშვნელოვანია იაპონური ცნობილი გამოთქმა-*ჰარა ჰაჩი ბუ* (腹八分), რომელიც საკვების მირთმევას ისე გვასწავლის, რომ ვერ ვიგრძნოთ დანაყრება. ხოლო იაპონელების მაგიდის გაწყობას თუ დავაკვირდებით, იაპონიაში ტიპიური საჭმელი რესტორანში ხუთ ჭურჭელზეა განთავსებული, რაც იმის ილუზიას ქმნის, რომ ბევრს ჭამ (**Garcia,&Miralles,2017**).

იაპონიის სოფელ ოგიმის მაცხოვრებელთათვის მნიშვნელოვანია მეგობრების ყოლაც, სადაც მოაის (ადამიანთა არაფორმალური ჯგუფი) წევრები, ერთმანეთზე ზრუნავენ და ეს ჰოკაიდოს მკვიდრთათვის იკიგაის შემადგენელი ნაწილი ხდება. ისინი ყოველთვიურად აგროვებენ გარკვეულ თანხას სხვადასხვა აქტივობისათვის, დარჩენილი თანხა კი რიგრიგობით თითო-თითო წევრს გადაეცემა.

ამგვარად, მოაი ეხმარება ჯგუფის წევრებს ემოციური და ფინანსური სტაბილურობის შენარჩუნებაში. თუ ვინმეს ფინანსური გასაჭირი აქვს, ის იღებს დამატებით დახმარებას ჯგუფის წევრებისგან (**Garcia,&Miralles,2017**).

აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ჰოკაიდოს მაცხოვრებლები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ფიზიკურ ფორმაში ყოფნას, რისთვისაც მიმართავენ იოგას და სხვა პრაქტიკას. აღნიშნული ფიზიკური აქტივობა არამხოლოდ ფიზიკურ მდგომარეობაზე, არამედ განწყობაზეც მოქმედებს და ღიმილისთვისაც ადამიანს მეტი ძალა ეძლევა.

აღბათ, წარმოდგენელია იაპონელის ცხოვრება ბუნებასთან კავშირის გარეშე და ეს კავშირიც იკიგაის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია. ამისათვის სულაც არაა აუცილებელი ქალაქგარეთ ცხოვრება; დილის გასეირნება და საკუთარი ოთახის მცენარეების მოვლაც შეიძლება აღვიქვათ ბუნებასთან კავშირად. ამგვარად, თუკი ჩვენს ცხოვრებას შევადარებთ ყვავილს, მაშინ

იკიგაი იქნება ყვავილის გული, რომელიც კრავს ფურცლებს, ეს ფურცლები კი ჩვენი ინტერესებია (Longhurst, 2018).

შესაძლოა ზოგიერთ ადამიანს მიაჩნია, რომ ყოველდღიურობა ერთფეროვანია და თუ რაიმე ამაღლვებელი არ ხდება, სიხარულის საბაზიც არ გვაქვს. მაგრამ იაპონური გამოთქმა *იჩი გო იჩი ე* („ერთი მომენტი, ერთი ნახატი“), გულისხმობს, რომ უნდა დავაფასოთ მომენტი, რომელიც განუმეორებელია და გაგვაჩნდეს მადლიერების გრძნობა (Garcia,&Miralles,2017). მიცუო აიდა, რომლის იკიგაიც ჰაიკუ და შოდო იყო, ამბობდა, რომ „ბედნიერებას ყოველთვის შენი გული წყვეტს“ (Garcia,&Miralles,2017) და თუ ჩვენს გულს კარგად მოვუსმენთ, ჩვენი იკიგაისგანაც მივიღებთ გამოხმაურებას.

ვაბი-საბი

ვაბი-საბი, ისევე როგორც იკიგაი, შესაძლოა განვიხილოთ, როგორც ცხოვრების სტილი, მოვლენებისა თუ საგნების ესთეტიკური აღქმა. *საბის* ლიტერატურული მნიშვნელობა უკავშირდება პოეტ ფუჯივარა ნო ტომინარის (1114-1204), რომელიც იაპონურ პოეზიაში *ვაკას* მიმდინარეობის ინოვაციური იყო. ვაბი-საბის თავდაპირველი მელანქოლიური დატვირთვა XIV საუკუნიდან თანდათან შეიცვალა. ვაბი-საბის მნიშვნელობას ბრწყინვალედ გადმოსცემს ძენ ბუდისტური ლეგენდა, რომლის თანახმად, დიდი ხნის წინ ვეფხვისგან კლდესთან მიმწყვდეული კაცი იქვე, ხის ტოტს ჩაეჭიდა. მანამ, სანამ კაცი იქ ეკიდა, მეორე ვეფხვიც გამოჩნდა. ამ დროს კაცმა კლდეზე ამოსული ველური მარწყვი შენიშნა, მოწყვიტა და შეჭამა იმ ტკბილ-მწარე ფიქრით, რომ ეს მისი უკანასკნელი შეჭამანდი იქნებოდა (Jupiter,2003). სწორედ ეს ტკბილ-მწარე ფიქრი და შეგრძნება ასახავს ვაბი-საბის არსს.

პერიფერიულად ვაბი-საბი დაკავშირებულია ტაოიზმთან და ძენ-ბუდიზმთანაც, რომელთათვისაც დამახასიათებელია სიმარტივე, სისადავე, ბუნებრივობა და რეალობისთვის თვალის გასწორება. ვაბი-საბის ესთეტიკის დასაწყისი კი უკავშირდება ძენ-ბუდისტ ბერს მურატა შუკოს (1423–1502), რომლის მოღვაწეობის პერიოდშიც ჩაის სმა და მისთვის საჭირო ჭურჭელი პრესტიჟის გარკვეულ ელემენტს წარმოადგენდა, მაგრამ შუკო

სულაც არ იყო პომპეზურობის მოტრფიალე და უპირატესობას სადა, ადგილობრივ ჭურჭელს ანიჭებდა. სწორედ აქედან იწყება ვაბი-საბის ესთეტიკის დამკვიდრება ჩაის ცერემონიაში. ვაბი-საბის აპოთეოზი კი უკავშირდება იაპონელ ჩაის ცერემონიის ოსტატ სენ ნო რიკიუს (1522-1591), რომელსაც ჩაის ცერემონიის მიმართ ინტერესი 17 წლის ასაკში გაუჩნდა. მან დაიწყო მოღვაწეობა შიოგუნის ტოიოტომი ჰიდეოშის (1537-1598) კარზე, სადაც ადგენდა ჩაის სმის ცერემონიის პროტოკოლს დანარჩენ ჩაის ოსტატებთან ერთად. თუკი ჰიდეოში პომპეზური ჩაის სმის ოთახს ანიჭებდა უპირატესობას, რიკიუს ყურადღება სისადავემ მიიპყრო და ვაბი-საბის დახასიათებისას ის ფუჯივარა ტეიკას (1162-1241) ჰაიკუს ახსენებდა:

გარშემო, ყვავილები არ ყვავილობენ
და არც ნეკერჩხლის ფოთლები მოსჩანს,
მხოლოდ მეთევზის ქოხი დაისისას
სანაპიროზე,
ამ შემოდგომის საღამოს (**Koren, 1994**).

მიუხედავად იმისა, რომ ჩაის ცერემონიისათვის მნიშვნელოვანი იყო სუფთა გარემო, რიკიუ არ ითხოვდა გარემოს სრულ სტერილიზაციას. ერთხელ, როდესაც რიკიუს დავალებით ჩაის ცერემონიისათვის მისმა შვილმა დალაგებას მთელი დღე მონდომა; გულმოდგინედ გახეხა ქვით მოკირწყლული ბილიკი, მოგავა ნეკერჩხლის ფოთლები, რიკიუ მივიდა ნეკერჩხლის ხესთან და მიზანმიმართულად დააყრევინა ფოთლები. სწორედ ეს არის ვაბი-საბის გამოხატულება, როგორც ბუნებისა და კაცის შრომის ერთგვარი სიმბოლო (**Jupiter, 2003**).

ვაბი-საბის შინაარსის გადმოცემა უფრო მარტივია მოცემული კონტრასტებით (**Longhurst, 2018**):

- ასიმეტრია, ვიდრე სიმეტრია;
- უბრალოება და თავმდაბლობა, ვიდრე პომპეზურობა, ქედმაღლობა;
- ზრდა და არა სტაგნაცია;
- ბუნებრივი გარდაცვალება;
- ნელი, ვიდრე სწრაფი;

- თავშეკავებულობა და არა სიხარბე;
- არა მატერიალიზმი;
- ღირსეულობა და არა უღირსება;
- მინიმალური და არა ჭარბი;
- მოქნილი და არა უხეში;
- დაუსრულებელი და არა დასრულებული;
- პატარა და არა დიდი მომენტები

თუ დავაკვირდებით, როგორც იაპონურ მხატვრობაში, ისე ლიტერატურაშიც წარმოჩენილია სეზონების ცვლა, რაც ვაბი-საბის პრინციპებს ეხმიანება და ერთგვარ *მონო ნო ავარეს* (物のあはれ) შეგრძნებას ბადებს - გვიბიძგებს წარმავალი ბუნებრივი სილამაზის აღქმისა და დაფასებისაკენ.

ვაბი-საბი იმდენად შესისხლხორცებულია იაპონელების ცხოვრების ყველა ასპექტთან, რომ თავად იაპონელებს თუ დავეკითხებით ვაბი-საბი რა არისო, პასუხის გაცემა ძალიან გაუჭირდებათ და მართლაც, მისი ახსნა რთულია, თუმცა შეგრძნება შესაძლებელია, თუნდაც კინცუგის ხელოვნების ნიმუშებში. ლეგენდის თანახმად, კინცუგის (ოქროთი დაკავშირება) ხელოვნება უკავშირდება შიოგუნ აშიკაგა იოშიმასას (XIV საუკუნე), რომელიც ძალიან დამწუხრდა, როდესაც მისი ერთ-ერთი საყვარელი კერამიკული ნივთი ცუდად შეუკეთეს და იაპონელ ხელოსნებს სთხოვა, ესთეტიკური გზა ენახათ კერამიკის შესაკეთებლად. სწორედ აქედან დაიბადა კინცუგის ხელოვნებაც (**Jupiter, 2003**), რომელშიც შეწებებული დეტალი ადამიანის სულიერ ჭრილობებს შეიძლება შევადაროთ. სწორედ ეს ჭრილობები გამოარჩევს ინდივიდს სხვა ადამიანებისგან, მაგრამ ეს არ უნდა მივიჩნიოთ ისე, თითქოს ადამიანმა მთელი ცხოვრება მწუხარებაში უნდა გალიოს, არამედ უმჯობესია, თვალი გავუსწოროთ ამ ჭრილობებს, გამოცდილებად დავტოვოთ როგორც ოქროს დეტალი და ვისწავლოთ მასთან ერთად წინსვლა.

ვაბი-საბის ესთეტიკის პრინციპები ასახვას ჰპოვებს ტრადიციული იაპონური სახლების არქიტექტურაშიც. ამ ტიპის სახლები სადა დეკორაციით გამოირჩევა და ის ელემენტები, რაც ყოველდღიური ცხოვრების შედეგად ჩნდება, ადამიანებისთვის

მნიშვნელოვან მოგონებებს ინახავს. და რა არის ადამიანის ცხოვრება თუ არა მისი მოგონებები?!

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს იაპონელი მწერალი ჯუნიჩირო ტანიძაკი (1886–1965), რომელიც თავის წიგნში „ჩრდილის ხოტბა-შესხმა“, საუბრობს ტრადიციულ იაპონურ საპირფარეშოზე. მისი განმარტებით, თუ დასავლურ კულტურაში საპირფარეშო ასოცირდებოდა სიბინძურესთან, ზოგიერთი იაპონელი შემოქმედისათვის მთავარი შენობის მოშორებით, ფოთლებისა და ხავსის სურნელში გახვეულ იაპონურ საპირფარეშოში გატარებული დრო ინსპირაციის წყაროც კი გამხდარა. იაპონელი მწერალი ნაცუმე სოსეკიც (1867-1916) აღნიშნავდა, რომ დილის გასეირნება საპირფარეშოში „ფიზიოლოგიურ სიამოვნებას“ წარმოადგენდა (Tanizaki,1997). შესაბამისად, ვაბი-საბის ესთეტიკური აღქმა გვამლევს შესაძლებლობას დავინახოთ სილამაზე არასრულყოფილებაშიც; როგორც ტანიძაკი აღნიშნავს, „იაპონელები სილამაზეს პოულობენ არა საგნებში, არამედ ჩრდილში, სინათლისა და სიბნელის წინააღმდეგობაში, რასაც ისინი ერთად ქმნიან... ჩრდილი რომ არა, არ იქნებოდა სილამაზე“ (Tanizaki,1997).

დასკვნა

საბოლოოდ, უნდა აღინიშნოს, რომ იკიგაის წყაროს ძიება შესაძლოა მთელი ცხოვრება გაგრძელდეს, ის შესაძლოა იყოს ერთი, ანდაც რამდენიმე, მისი აღმოჩენა კი სიცოცხლის ენერგიით გვმუხტავს და გვეხმარება ბედნიერ, ხანგრძლივ ცხოვრებაში. რაც შეეხება ვაბი-საბის ესთეტიკას, იგი საშუალებას გვამლევს სილამაზე აღვიქვათ სინათლისა და სიბნელის ჭიდილშიც, ერთგვარად თვალი გავუსწოროთ ჩვენ წინ არსებულ წინაღობებს, ნაკლოვანებებსა თუ ცხოვრების წარმავლობას და თითოეული მომენტით ტკბობა შევიგრძნოთ, თუნდაც ეს მომენტი უკანასკნელი იყოს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Garcia, H. & Miralles, F. (2017). *Ikigai-The Japanese Secret to a Long and Happy Life*. New York. Penguin Random House of LLC.;
2. Jupiter, A. (2003). *Wabi-sabi- Japanese art of Impermanence*. United States. Tuttle Publishing;

3. Koren, L. (1994). *Wabi-Sabi for Artists, Designers, Poets and Philosophers*. United States of America. Stone Bridge Press;
4. Longhurst, E. N.(2018). *A little Book of Japanese Contentments: Ikigai, Forest Bathing, Wabi-sabi, and More*. United States of America. Chronicle Books LLC;
5. Tanizaki, J. (1997). *In Phraise of Shadows*. Leete's Island Books.Inc.;
6. <https://ikigaitribe.com/ikigai/podcast01/>(24.03.2021);
7. <http://www.aist.or.jp/~jaanus/deta/s/sabi.htm>(24.03.2021);
8. <https://gri-blog.hatenablog.com/entry/2020/03/31/224640>(24.03.2021);
9. <https://ikigaitribe.com/ikigai/mieko-kamiya/> (21.11.2020);
10. <https://1200irori.jp/content/learn/detail/case25>(25.03.2021).

In labyrinths of Japanese way of thinking

Mariam Chalabashvili

Master
Tbilisi Ivane Javakhishvili State University
Far East Modern and Contemporary History
Georgia, Tbilisi

Abstract

Japanese mainstream way of thinking prevails as a puzzle for the whole world including Georgia. Several Japanese words and phrases are hard to grasp even after the translation; *Ikigai* (生き甲斐) and *Wabi-sabi* (わびさび) are the two striking examples. Both of them could be deemed as not only words, but also as the way of thinking or the way of life.

The word etymology of *Ikigai* (the reason, value of life) derives from the Heian period (794-1185). According to the clinical psychologist Akihiro Hasegawa, *Gai* comes from the Japanese word *Kai* - *shell*; during the Heian period (as well as much earlier) shells were perceived highly valuable as artists decorated them by hand, and used them in a shell-matching game called *Kaiawase*. *Kaïs* also used in other Japanese words and actual verbs such as *hatarakigai* (the value of working); *yarigai* (the value of doing) and *asobigai* (the value of playing). Since *Gai* relates to *value*, *Ikigai* could also be translated as *the value of life, something worth living for*. The concept of *Ikigai* could be compared to a sunflower, the sunflower seeds in the center could be perceived as the source of *Ikigai* and petals of the flower as one's feeling about the *ikigai* object - *Ikigai-kan* (*Ikigai* feeling). As the Japanese proverb goes, "ten people, ten colours". Therefore, *Ikigai* could be as diverse as the number of people and the Japanese tend to follow their own *Ikigai*, without clarifying the word.

Another Japanese concept - *Wabi-sabi* (which gradually transformed its initial gloomy connotation since 14th century) offers us

to perceive beauty even in impermanence, incompleteness and imperfection. Even though, the concept is intricately entangled with the everyday life, that makes it very difficult for Japanese people to convey the meaning, the essence of Wabi-sabi could be comprehended in the ancient craft of Kintsugi and Japanese house design as well.

Key words: ikigai; wabi-sabi.